

Inhoud

Voorwoord.....	9
Verkort geciteerde literatuur.....	11
Gebruikte afkortingen.....	13
Hoofdstuk 27. Bouwsomlimiet.....	17
576. Inleiding.....	17
A. <i>De bouwsomlimiet in de algemene voorwaarden.....</i>	<i>17</i>
577. De regeling in de DNR 2011 (2005).....	17
578. De regeling in de SR 1997.....	18
579. Vervallen.....	20
580. De regeling in de RVOI-2001 en in de RVOI 1998.....	20
B. <i>De bouwsomlimiet in de jurisprudentie.....</i>	<i>20</i>
581. Bouwsomlimiet moet uitdrukkelijk zijn overeengekomen.....	20
581a. Betekenis van bouwkostenlimiet.....	26
582. Wat in de bouwsomlimiet is begrepen.....	27
583. De bewijslast ten aanzien van het bestaan van een bouwsomlimiet..	28
584. Bewijs voor bouwsomlimiet niet in aanvraag bouwvergunning.....	30
585. (Bepaalde) bouwsomlimiet aanwezig geacht.....	31
585a. Geen (bepaalde) bouwsomlimiet aanwezig.....	34
586. Afstand van een overeengekomen bouwsomlimiet.....	35
587. Bewijs van uitvoerbaarheid.....	37
588. Bouwsomlimiet buiten de adviseur om.....	37
589. Geen bouwsomlimiet, maar adviseur op honorarium gekort.....	37
590. Bewijs van onmogelijkheid van wijziging van het ontwerp.....	41
591. Honorering adviseur en/of schadevergoeding in geval van overschrijding bouwsomlimiet.....	42
Hoofdstuk 28. Voortijdige beëindiging van de overeenkomst met de adviseur.....	51
592. Inleiding.....	51
A. <i>Voortijdige beëindiging van de opdracht in de DNR 2011 (2005).....</i>	<i>52</i>
592a. Systematiek van de DNR 2011 (2005).....	52

592b.	Vertraging en onderbreking van de opdracht.....	53
592c.	Opzegging van de opdracht; algemene bepalingen.....	54
592d.	Opzegging van de opdracht; bijzondere bepalingen.....	55
592e.	Opzegging indien opdrachtgever opzegt zonder grond.....	57
592f.	Gevolgen van opzegging indien adviseur opzegt zonder grond.....	60
592g.	Gevolgen van opzegging indien opdrachtgever opzegt op grond gelegen bij adviseur.....	61
592h.	Gevolgen van opzegging indien opdrachtgever opzegt op grond gelegen bij opdrachtgever.....	62
592i.	Gevolgen van opzegging indien adviseur opzegt op grond gelegen bij opdrachtgever.....	64
592j.	Gevolgen van opzegging indien adviseur opzegt op grond gelegen bij adviseur.....	65
592k.	Wijziging van de opdracht op grond van onvoorziene omstandigheden.....	66
<i>B.</i>	<i>Voortijdige beëindiging van de overeenkomst in de SR 1997.....</i>	<i>66</i>
593.	Systematiek van de SR 1997 (1988).....	66
594.	Vertraging of onderbreking van de opdracht onder de SR.....	67
595.	Opzegging van de opdracht onder de SR; algemeen.....	67
596.	Opzegging van de opdracht zonder opgave van redenen onder de SR.....	70
597.	Opzegging van de opdracht, anders dan wegens wanprestatie onder de SR.....	79
598.	Voortijdige beëindiging van de opdracht wegens wanprestatie onder de SR.....	83
599.	Onuitvoerbaarheid plan.....	100
600.	Wijziging of ontbinding van de opdracht op grond van onvoorziene omstandigheden.....	107
<i>C.</i>	<i>Voortijdige beëindiging van de overeenkomst in de RVOI-2001.....</i>	<i>107</i>
601.	Systematiek van de RVOI-2001.....	107
602.	RVOI-2001: opzegging anders dan wegens wanprestatie.....	108
603.	RVOI-2001: wanprestatie opdrachtgever/overmacht adviesbureau.....	109
604.	RVOI-2001: faillissement en surseance.....	110
605.	RVOI-2001: overlijden.....	110
606.	RVOI-2001: onderbreking.....	111
606a- 634.	Vervallen	112
Hoofdstuk 29.	Auteursrecht van de adviseur.....	113
635.	Inleiding.....	113
636.	Vervallen.....	113
637.	Het auteursrecht in de Auteurswet.....	113

INHOUD

638.	Het auteursrecht in de algemene voorwaarden; algemene bepalingen.....	121
639.	Het auteursrecht in de algemene voorwaarden; bijzondere bepalingen.....	127
639a.	Toestemming van de adviseur voor het uitvoeren van het advies; uitvoering overeenkomstig bedoeling van de adviseur (jurisprudentie).....	131
639b.	Herhaling van het ontwerp door de adviseur (jurisprudentie).....	135
639c.	Gemeenschappelijk auteursrecht.....	136
639d.	Maker van werk-arbeidsrelatie.....	137
640.	Zekere mate van originaliteit.....	138
641.	Auteursrecht en foto's.....	150
642.	Geen schending van auteursrecht (exploitatierechten).....	153
642a.	Schending van het auteursrecht (exploitatierechten).....	154
642b.	Persoonlijkheidsrechten van de adviseur: rechtspraak van algemeen belang.....	154
642c.	Schending persoonlijkheidsrechten.....	156
642d.	Geen schending persoonlijkheidsrechten.....	168
643.	Schending van auteursrecht: vorderingen uit iets anders bestaand dan schadevergoeding; winstafdracht.....	181
644.	Schending van auteursrecht: schadevergoeding; gerechtskosten.....	187
645.	Vervallen.....	194
646.	Vervallen.....	194
647.	Tuchtrechtelijke ondersteuning.....	194
	Jurisprudentieregister.....	199
	Trefwoordenregister.....	203

Voorwoord

In dit aan het architectenrecht gewijde deel vindt een behandeling plaats van de bouwsomlimiet, de voortijdige beëindiging van de aan een architect verleende opdracht en het auteursrecht van de architect. Met deze onderwerpen is de in deel 8 begonnen behandeling van het architectenrecht afgesloten.

Ook voor dit deel heb ik een beroep kunnen doen op de medewerking van mevr. mr. A.A.M. Evers, juridisch medewerkster bij de BNA.

In volgende delen zal de behandeling van het *aannemingsrecht*, waaraan de delen 1 tot en met 7 reeds zijn gewijd, worden voortgezet.

Wassenaar, november 1988
M.A. van Wijngaarden

Voorwoord bij de zesde druk

De belangrijkste wijziging in deze druk is de toevoeging van jurisprudentie. De tweede belangrijke wijziging betreft de stroomlijning van de jurisprudentie betreffende de gevolgen van de opzegging. De jurisprudentie is in deze druk zo veel mogelijk in de nummers opgenomen, waar diverse regelingen staan vermeld.

De auteur houdt zich aanbevolen om geattendeerd te worden op jurisprudentie en eventuele fouten.

's-Gravenhage, september 2014
M.A.B. Chao-Duivis

Aanwijzingen bij het gebruik van deze serie

Waar in deze Serie Bouw- en Aanbestedingsrecht bij uitspraken van de Raad van Arbitrage voor de Bouw wordt vermeld 'niet gepubliceerd', wordt bedoeld dat deze uitspraken niet zijn gepubliceerd in een van de gebruikelijke tijdschriften, zoals *Tijdschrift voor Bouwrecht*, *Bouwrecht*, *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* of *Tijdschrift voor Arbitrage*.

Op de website van de Raad van Arbitrage, www.raadvanarbitrage.nl, zijn alle uitspraken teruggaand tot 1992 te raadplegen. Tevens worden nieuwe uitspraken aldaar gepubliceerd. Voor uitspraken van de overheidsrechter wordt verwezen naar www.rechtspraak.nl, waar het overgrote deel van de uitspraken van de overheidsrechter sinds 1999 wordt gepubliceerd.

De uitspraken die in dit boek zijn verwerkt, zijn letterlijke citaten. Schrijver dezes heeft zich de vrijheid veroorloofd een enkele keer, wanneer er sprake is van een hinderlijke typefout, deze te verbeteren. Dat is gedaan zonder opneming van een zin in de trant van: '[bedoeld zal zijn ..., MC]'. Dit zou storend werken.

Een woord dat door de auteur uit de uitspraak is verwijderd, omdat het niet op de juiste plaats stond, twee keer is geplaatst of ten onrechte is opgenomen, is tussen vierkante haken geplaatst. Een woord dat niet in de uitspraak stond en dat door de auteur is opgenomen, is ook tussen vierkante haken geplaatst, met de volgende toevoeging: [..., MC].

De vindplaatsen van de uitspraken zijn vermeld, waardoor de weergave van de uitspraken te allen tijde is te controleren. Waar gebruik is gemaakt van een uitspraak die niet gepubliceerd is, zijn geen typefouten hersteld.

27. Bouwsomlimiet

576. Inleiding

Indien een toekomstige opdrachtgever zich tot een adviseur wendt in verband met de voorgenomen realisering van een bouwplan, staat hem de besteding van een zeker bedrag voor ogen, eventueel een maximumbedrag.

Het is zeer aan te bevelen dat de opdrachtgever in spe in ieder geval een bedrag noemt dat hij als maximum wil of kan besteden. Gebeurt dit, dan stelt hij een zogenoemde bouwsomlimiet, een grens die de architect bij het ontwerpen van zijn plan in acht moet nemen.

Het woord 'bouwsomlimiet' is ontleend aan de rechtspraak en de literatuur, het wordt in de architectenvoorwaarden niet gebruikt; deze spreken gewoonlijk over het tussen opdrachtgever en architect overeenkomen van een 'bouwsom' en de eventuele overschrijding daarvan.

In dit hoofdstuk zal met het oog op de geciteerde rechtspraak voornamelijk de term bouwsomlimiet worden gebruikt, min of meer als synoniem van overeengekomen bouwsom. Een vonnis van het Arbitrage-Instituut Bouwkunst van 1988 maakt hier echter wel een onderscheid, dat in nr. 581 wordt vermeld.

Met betrekking tot een overeen te komen bouwsom is de regeling in de RVOI-2001 opgenomen in nr. 580; in de nrs. 581-591 is de verschenen jurisprudentie besproken, gerangschikt naar een aantal deelonderwerpen.

De regeling in de SR 1997 is, voorzien van commentaar, in nr. 578 vermeld.

De bespreking van de algemene voorwaarden gaat uit van de meest recente DNR 2011 (2005), SR 1997 en RVOI-2001, waar nodig zal de tekst van de vorige editie van deze voorwaarden ook worden weergegeven. Indien voorgaande edities niet worden weergegeven, kan ervan uitgegaan worden dat er geen of nauwelijks verschil met de meest recente editie is.

A. De bouwsomlimiet in de algemene voorwaarden

577. De regeling in de DNR 2011 (2005)

De bouwsomlimiet is in de DNR 2011 (2005) onderwerp van regeling in:

Art. 2 lid 3 onderdeel j DNR 2011 (2005):

Voorafgaand aan de totstandkoming van de opdracht overleggen partijen, voor zover op dat moment mogelijk en voor zover relevant, betreffende: